

Krystýna Zangová je typ člověka, který má málokdy špatnou náladu, a proto jsme už před návštěvou u ní věděli, že to bude příjemný rozhovor. Krystýna se narodila roku 1951 v Polsku, kde prožívala krásné a šťastné dětství. Peněz v domácnosti ale nebylo moc, a tak se rozhodla odjet po škole do tehdejšího Československa za prací.

“Jezdila sem každé tejdny, většinou jsme posílali peníze. 60% výdělku nám posílali do Polska a 40% jsme brali tady v českých (československých) korunách.”

V nové zemi chtěla Krystýna už zůstat. Potkala tu svého budoucího muže. To se ale doma nelíbilo.

“Maminka mi v tom bránila, abych tu zůstala. Já jsem udělala takový truc, že sem tady zůstala, tak sem přišla do jinýho stavu a zůstala sem tady. Musela sem se vdát.”

Začátky nebyly vůbec lehké, Češi ji nechtěli jako cizinku mezi sebe přijmout. Možná i z toho důvodu, že bylo čerstvě po okupaci Československa vojsky Varšavské smlouvy.

“Taky si vzpomínám na tu dobu, že ta řeč tady, nám se dost posmívali, že sme neuměli češtinu. Tak já sem začala hodně číst české knížky a noviny, abych ten český jazyk do sebe dostala, abych dokázala že se dovedu naučit a brzo český jazyk a taky mi to trvalo takovýho půl roku a už jsem se domluvila z lidma, domluvila jsem se v krámě a byla jsem na sebe jako dost pyšná.”

Paní Krystýna si nakonec své místo na slunci v Československu našla a jako hrdá Polka tu žije dodnes. Na dobu předrevoluční, zejména pašování přes hranice, dnes vzpomíná s humorem, jí vlastním.

“Pašovali jsme různě, buď jsme to měli zastrčený v punčocháčích, nebo jsme měli i kolečka salámu pověšený na krku, přikrytý svetrama. Jo někdy na to přišli, protože sme jezdili z Jablonce každé tejdny autobusem do Harrachova, nebo směr Jelenia Góra, na Harrachově jsme museli všichni vystoupit, jít na celní prohlídku, tam nám otevřeli kdejakou taštičku a tašku, ty nám prohlídli. Teď jsme se klepali, aby nevhmatávali nás, protože jsme měli třeba v punčocháčích kafe, na krku jsme měli ty salámy, v kapsách jsme měli bombóny. Dneska už se tomu člověk směje, ale doba to byla, to jsme se tetelili, ale některý celníci jako přimhouřili očka, ale ženy, které byly na celnících, tak ty byly dost přísný. Tak tyhle jsme už koukli dopředu, že je tam žena, tak už jsme se jako báli, ale většinou to prošlo, že jsme to propašovali. Když nám něco našli třeba mák jsme hodně vozívali, tak jsme museli jít ven a vysypat to u lesa, nebo do popelnice. To si pamatuju, že mně jednou rodiče dali kuře, ať prostě přivezu děckám a mám na neděli oběd, nebo prostě polívku a teď jsem přijela na tu hranici a voni co vezu a já říkám no nic mamka mně dala na polívku slípku a voni říkaj, to nemůžete. No tak jsem jí musela vyhodit do koše, ale jenom jsem jim řekla, no tak je zabalená, kdyžtak si jí vyndejte a uvařte si z ní polívku.”

Mladé generaci paní Krystýna přeje ...

“Ať jsou k sobě milí, ohleduplný, ať se maj rádi hlavně a nezáviděj jeden druhýmu, protože je někdo chudej a někdo je bohatěj a to bylo a bude.”